— **Brjef landshöfðingja** *til sýslumannsins í Skagafjarðarsýslu* **um yfirsetunám í Kaupmannahöfn.** — Áður en bónarbrjef það, er jeg meðtók með þóknanlegu brjefi yðar, herra sýslumaður, frá 31. f. m., til stjórnar fæðingar- og hjúkrunarstofnunarinnar í Khöfn um fríplass á nefndri stofnun handa stúlkunni Ingibjörgu Jónsdóttur, er sent til nefndrar stjórnar, verð jeg að álíta nauðsynlegt að útvegað verði til að fylgja beiðninni vottorð hlutaðeigandi sóknarprests um aldur hennar og annað það, er í þessu efni kemur til greina, einkum um næmi hennar, kunnáttu í danskri tungu og siðferði, svo og vottorð hjeraðslæknisins um, hvort hún sje vel lagin til að nema yfirsetufræði. Jeg vil því, haldi nefnd stúlka áfram ósk sinni um, að verða tekin sem námsmey á fæðingarstofnunina í Khöfn, skora á yður, herra sýslumaður, að útvega og senda mjer nefnd vottorð. 167 28 nóv.

Að því er viðvíkur fyrirspurn yðar, herra sýslumaður, í tjeðu brjefi um, hvort kostnaðurinn við nám hennar í Kaupmannahöfn muni geta fengizt endurgoldinn úr landssjóði samkvæmt 4. gr. laga 7. desbr. 1875, vil jeg hjer með þjónustusamlega tjá yður til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda það, er hjer segir:

Þó að 5. gr. nefndra laga veiti yfirsetukonum þeim, er tekið hafa próf á fæðingarstofnuninni í Kaupmannahöfn, jafnan aðgang til að verða skipaðar yfirsetukonur og þeim, er tekið hafa próf í yfirsetufræði hjá landlækni eða hjeraðslæknum þeim, er greinin rœðir um, gjöra lögin ráð fyrir, að yfirsetukonur hjer á landi, að eins að undan teknum yfirsetukonunum í Reykjavík, nemi og taki próf innanlands, og verður kennslan hjer að álítast notasælli að því leyti til, að hjer fer kennslan fram á móðurmáli hlutaðeiganda, en til að geta numið og tekið próf í Kaupmannahöfn útheimtist, að hlutaðeigandi kunni danska tungu til hlítar. Af þessu leiðir, að kostnaðurinn við kennslu yfirsetukonu samkvæmt 4. gr. laganna getur ekki orðið ávísað til útborgunar úr landssjóði með hærri upphæð en þeirri, er nám hennar hjer á landi myndi hafa í för með sjer, og 4. gr. laganna veitir landshöfðingja, að mínu áliti, ekki heimild til að ávísa til útborgunar úr jarðabókarsjóði öllum kostnaðinum við nám yfirsetukonunnar í Kaupmannahöfn, en að eins nokkrum hluta hans, eða sem svarar þeirri upphæð, er nám hennar hjá landlækni myndi hafa kostað. Þar eð það er einnig skilyrði fyrir því, að nefndur kostnaður verði greiddur úr landssjóði, að hlutaðeigandi sje skipuð í yfirsetukvennahjerað hjer á landi, mun í tilfelli því, sem hjer liggur fyrir, ekki verða spurning um, að ávísa nefndum styrk til útborgunar fyr en hlutaðeigandi er komin aptur hingað til lands og er skipuð yfirsetukona samkvæmt 2. gr. laganna.

— **Brjef landshöfðingja** *til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu* **um fangahúsið á Akureyri.** — Jafnframt því að senda yður, herra amtmaður, hjálagða jarðabókarsjóðsávísun að upphæð 123 kr. 81 e., til endurgjalds á kostnaði þeim, er bœjarfógetinn á Akureyri hefir greitt til viðhalds fangahúsinu sama staðar, vil jeg hjer með í tilefni af skýrslu yðar um galla þá, sem eru á fangahúsi þessu, að því er snertir ofnana í fangaklefunum, veita yður heimild til að láta ráða bót á tjeðum göllum á þann hátt, sem á er vikið í þóknanlegu brjefi yðar frá 1. f. m., eða á þann hátt, er yður kynni að virðast haganlegastur, eptir að þjer hafið borið yður saman við menn, er vit hafa á slíkum hlutum. 168 2. des.

Jeg er samdóma yður, herra amtmaður um, að það væri œskilegt að skipa fastan fangavörð við hið umrœdda fangahús og gjöra honum að skyldu að dvelja í

168 fangahúsinu dag og nótt, þegar fangar eru í því, og er jeg fús á að leggja það til við
2. des. ráðgjafann, að reynt verði að útvega fje það, sem með þarf til þessa, með fjárlögunum fyrir árin 1884 og 1885, en eins og yður, herra amtmaður er kunnugt, er engin heimild til þessara útgjalda í fjárlögum þeim, er alþingi hefir samþykkt fyrir árin 1882—83. Þar á móti samþykkjast hjer með tillögur yðar um, að daglaun fangavarðarins verði hækkuð — sje það nauðsynlegt til þess að geta fengið áreiðanlegan mann — upp í 3 kr. 50 a. á tímabilinu frá 15. apríl til 15. oktbr. ár hvert, og upp í 1 kr. 75 a. um hinn tíma ársins með því skilyrði, að fangavörðurinn þá skuli dvelja í fangahúsinu stöðugt, á meðan að nokkur fangi situr þar.

169 — **Brjef landshöfðingja** *til amtmannsins yfir suður- og vesturumdæminu* **um**
12. des. **greptrun mannsbeina, er fundizt höfðu á afrjetti.** — Eptir að hafa meðtekið þóknanlegt álit yðar, herra amtmaður, um áfrýjun hreppsnefndarinnar í Ölveshreppi á úrskurði yðar frá 10. maí þ. á., er skyldar tjeðan hrepp til að borga kostnaðinn við greptrun mannsbeina nokkurra, er veturinn 1879—80 fundust á fjallinu fyrir ofan Litlaland í Ölvesi, voru flutt þangað og síðar jörðuð við Hjallakirkju, vil jeg tjá yður það, er nú segir, til þóknanlegrar leiðbeiningar og birtingar fyrir hlutaðeiganda.

Ölveshreppur fer því fram, að mannsbein þessi hafi fundizt nálægt Grindaskarðsveginum í afrjettarlandi Selvogshrepps; en þessu hefir hreppsnefndin í Selvogshreppi ekki viljað vera samþykk, og hefir sýslumaðurinn í Árnessýslu tekið fram, að þó beinin kynni að hafa fundizt nálægt Grindaskarðavegi, sje ekki þar með sagt, að það sje í Selvogslandi, heldur geti það eins vel verið í Ölveshreppi eða jafnvel í landi Gullbringusýslu. Þar sem þannig ekkert annað er áreiðanlega víst um mannsbein þau, er hjer ræðir um, en að þau hafa verið grafin frá bæ í Ölveshreppi, og þar sem greptrunin fór fram án allrar tilhlutunar af hálfu Selvogshrepps, getur sem stendur ekki komið til tals, að kostnaður sá, er hjer ræðir um, verði greiddur af öðrum en Ölveshreppi; en vítaskuld er, að hreppur þessi á tilkall til endurgjalds frá framfærslusveit hins framliðna, verði það sannað á fullnægjandi hátt, hver hún hafi verið.

Samkvæmt því, sem þannig er tekið fram, skal úrskurður sá, er þjer, herra amtmaður, hafið lagt á þetta mál, óraskaður standa.

170 — **Brjef landshöfðingja** *til amtmannsins yfir norður- og austurumdæminu* **um**
19. des. **flutning úr framfærslusveit og ólöglega húsmennsku.** — Eptir að Jónas nokkur Jakobsson hafði í 7 ár búið í Helgastaðahreppi, varð hann jarðnæðislaus í fardögum 1867. Með því að hann var sveitlægur í næsta hreppi, Ljósavatnshreppi, þar sem hann var fæddur, fór hann með konu sína og barn til hreppstjóranna þar og voru jafnframt eigur hans með tilstyrk sveitarmanna úr Helgastaðahreppi fluttar vestur að Skjálfandafljóti, sem er á takmörkunum milli Helgastaða og Ljósavatnshreppa. Hjá hreppstjóranum í Ljósavatnshreppi dvaldi Jónas að eins 1½ viku, og kom þá sveitarstjórnin honum fyrir í húsmennsku á bænum Ingjaldsstöðum í Helgastaðahrepp að fornspurðri sveitarstjórninni þar. Út af þessu var Jónas kærður um brot gegn 12. gr. tilsk. 26. maí 1863 eða um ólöglega húsmennsku, en þó brot þetta væri nægilega sannað með rjettarprófi, var ekki höfðað mál út af því, og vorið 1868 fjekk Jónas aptur húsnæði í Helgastaðahreppi, og bjó þar, þangað til hann á útmánuðum 1872 beiddist sveitarstyrks, og